

DOMOLJUB

Glasiilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Josip Kremen:

Sedem glavnih točk za izpremembo ustave.

V. Za avtonomno šolstvo!

Zadnjic smo se pečali pod zaglavjem »Za versko-nravno šolstvo« večinoma o pomankljivosti krščanskih vzgojnih načel sedanje centralistične ustave; danes ostanemo še pri členu 16. in se pogovorimo o avtonomnem šolstvu.

Sedanja ustava določa v svojem 16. členu, da je »pouk državni«, da »sloni pouk v celi državi na eni in isti osnovi«, in da je »osnovni pouk državni.« V koliko in pod kakšnimi pogoji naj bodo dopuščene zasebne šole in njih posamezne vrste, se odredi z zakonom.

Tako se bo zgodilo torej, da bo o slovenskih šolah, ki jih je zidalo in vzdrževalo in jih še vzdržuje s svojimi ogromnimi davki slovensko kmetijsko in delavsko ljudstvo, odločal Belgrad, ne pa to ljudstvo samo. Kako bo odločala gospoda pri belgradskih zelenih mizah, vidimo danes, ko je naše krščansko učiteljstvo preganjano na vseh koncih in krajih, ko se uvaja v šole svobodomiselná sokolska vzgoja, ko se preganjajo med Bunjevci veroučitelji. In to pa vkljub temu, da je slovenski narod po ogromni večini veren, vkljub temu, da slovensko ljudstvo v ogromni večini zahteva versko-nravno vzgojo svojih otrok in zastopstvo starišev na odločilnih mestih. Ako bo prišlo tako daleč, da bomo morali ločiti pouk v verskih in protiverskih šolah, smo prepričani, da bo sedanja vladna večina nazivala sedanje šole, ki so sad žuljev katoliškega ljudstva, svobodnimislec, katoliki pa si bomo morali zidati svoja nova poslopja.

A razlika med Srbi, Hrvati in Slovenci je v gospodarskem in kulturnem oziru tako velika, da je izključeno šolstvo, ki bi temeljilo v vsej državi na eni ter isti osnovi. Slovenci, ki smo si znali pod Avstrijo priboriti in vzdržati tako šolstvo, kot ga nima niti Hrvatska niti Srbija, bomo to šolstvo naprej vzdrževali, gojili in zboljšavali brez pomoči oddaljenega Belgrada, ki naših razmer ne pozna niti od daleč. Jasno je, da se šolstvo v analfabetični Macedoniji ne more

vsporediti z našim, ki je v primeri z onim na zelo visoki stopinji, jasno je dalje, da se bo zibalo naše strokovno šolstvo čisto v drugih mejah kot srbsko, ker smo mi alpski hribovski narod, kjer se bo razvila v najkrajšem času bujna industrija, Srbi pa so dolinci in navezani na čisto drugačne razmere in podnebje. Govoriti o enotnosti šolstva v celi državi je že iz teh razlogov popolnoma nesmiselno. Če drug ne, bo čas dokazal, da je naša zahteva po avtonomnem šolstvu po svoji nujnosti le posledica teh raznolikih kulturnih prvin troimenega jugoslovanskega naroda. Kako si zamisli šolo srbski narod, kako hrvatski, je predvsem srbska, odnosno hrvatska zadeva. Prav tako je naša zahteva po slovenski stvari. Slovensko katoliško ljudstvo je slovenske šole zidalo, jih plačevalo z davki in jih plačuje danes celo z stotimilijonskimi prebitki! Iz tega dejstva nujno sledi tudi zahteva, da mora imeti o tem šolstvu prvo in zadnjo besedo slovensko katoliško ljudstvo. To pa se ne bo zgodilo poprej, dokler ne bo v naši državi ustave, ki bo prepustila šolstvo popolnoma v oblast deželam, odnosno deželnim odborom, bi bodo v svojih zadevah v vsem neodvisni od centrale, odnosno od namestnika pokrajinske samouprave«, ki po našem mnenju sploh potreben ni.

Naš boj za samoupravo je torej obenem boj za avtonomno šolstvo. Kadar bomo dosegli to, tedaj šele bomo lahko določili, da sme učiti katoliške otroke samo katoliško misleče in katoliško živeče učiteljstvo, tedaj šele bomo prišli do ljudske visoke šole, kjer se bo slovenski narod vzgajal za nastop med svetom, kateri mu je po božji previdnosti odločen.

Če bo o katoliškem šolstvu odločal pravoslavni Belgrad, če bo o verski vzgoji imel zadnjo besedo brezverski Pribičević, član prostozidarske lože, potem nam pač žalostna majka, ker bi izgledalo prav tako kot danes, ko o slovenski samoupravi piše in se zanjo navdušuje do mozga centralistični »Kmetijski list«.

Resolucija o avtonomnem šolstvu, ki je bila sprejeta na katoliškem shodu na Brezjah, naj bi zato neprestano zvenela v srcih naših ljudi. Dati ji moramo življenja in zato: Naprej v boju za samoupravo!

Kroglo v glavo, vrv za vrat.

RIBNIŠKI DEKAN SKUBIC IN POSLANEC ŠKULJ V SMRTNI NEVARNOSTI

22. t. m. se je vršila v Velikih Laščah sodna razprava, ki je spravila o ribniških liberalcih take grdobije na dan, da jih ribniška dolina še ni doživela. Ribniški liberalci, ki danes kriče, da so edini in največji Jugoslovani, vsi drugi pa veleizdajalci in avstrijanci, so med vojsko tožili dekana Skubic in župnika-poslanca Škulja avstrijski vojaški oblasti in je pripisovati samo srečnemu slučaju, da ni dekan Skubic ugovoril v glavo, poslanec Škulj pa vrv okrog vratu. Značilno je, da so vse to potrdile priče, ki so odločno liberalne, tako sodni nadsvetnik Mejač, notar Smodej, njegova žena, ljubljanski tržni nadzornik Slavko Fiemelj, ki je dejal: »V dno duše se mi je studilo početje teh političnih nasprotnikov, kateri so se igrali z življenjem poslanca nasprotne stranke.«

Razprava se je — v kratkem povedano — vršila sledeče:

Janinega leta se je dekan Skubic izrazil v Podbojevi gostilni napram sodniku Mejacu in njegovi družbi, da zato več ne zahaja mednje, ker vidi tam večkrat znanega Arkota in Križmana, ki sta ga v Avstriji tožila, da drži s Srbi. Na zahtevo celokupne ribniške JDS sta omenjena dva vložila zoper dekana tožbo. Zastopal ju je dr. Klepec, dekana pa dr. Pegan.

Dekan Skubic je v zagovoru povedal, da je imel 1915. leta pridigo, v kateri je povedal, da tisti govore, da je sladko umreti za domovino, ki niso zanjo ničesar trpeli in nikoli umirali. Kmalu nato je bila potom orožništva dvignjena zoper dekana preiskava, ki je — hvala Bogu! — zapala. Vodil jo je stražmojster Tršar. A čez leto dni so ribniški liberalni mogotci planili tudi po orožniku potom ovadbe. Prišel je sam general z Dunaja, da obremeni Tršarja, a rešil ga je dekan Skubic, katerega je zaslial med drugimi general. V zahvalo za to je Tršar Skubicu povedal, da ga je v zadevi pridige ovadil ustmeno Franc Križman, pismeno pa Arko.

Ko je dekan ob pobiranju zvonov dejal z lece, da bodo ljudje poleg sinov dali še zvonove, je bil iznova ovaden. Kurat Křivy je Skubicu povedal, da ga je ovadil Križman.

Trsar je kot priča Skubičev zagovor potrdil v celoti. Notar dr. Smodej (pristaš liberalne stranke) je izpovedal, da je prišel leta 1915. k njemu praporščak Plemelj kot tolmač pri komisiji, katera je imela dognati krivdo Skubica in poslanca Skulja. Plemelj je povedal, da gre ovadencema za življenje. Preiskavo sta vodila polkovnik Klingsfor in major Weiss. Sodnik Mejač (pristaš liberalne stranke) je izpovedal vse v zmislu Skubičevega zagovora.

Zena notarja dr. Smodeja je izpovedala, da je leta 1918. pisal njej Plemelj, da pride k njim. Prišel je in govoril z njenim možem. Zaročenec Smodejeve hčerke dr. Schöberl pa je povedal, da gre za Skubica in Skulja, da je stvar resna in da njima gre za življenje! Major Weiss je dejal: »Strel bi bil prečasten za nju, viseti morata!« Povedal je dalje, da sta napravila ovadbo Križman in Arko. Povedal je major dalje, da pride k njemu trgovec Pirker vsak dan s kako ovadbo. Weiss je še dejal: »Nam že zadostuje, kar je povedal župan Merhar iz Dotenje vasi.« — A tudi ta ovadba, ki je pripovedovala, da Skubica in Skulj ščuvata ljudstvo na vojaštev, je bila ustavljena.

Smodejeva hčerka gospa dr. Schöberle je pričala, da je označil major Weiss kot ovadavne: Arizmana, Arkota, Pirkerja in Merharja.

Dr. Schöberl, ki je služil 1917-18 v Ribnici pod poveljstvom majorja Weissa, je potrdil izpovedi prejšnjih in pridejal besede majorja, ki je rekel: »Za take ljudi je strel predober!«

Plemelj, tolmač preiskovalne komisije, je pričal, da je šla preiskava proti Skulju, ki je bil opisan kot prijatelj Srbov najhujše vrste. O Skulju je preiskoval sam polkovnik Klingsfor, kateremu je podal župan Merhar take podatke, da je dejal: »O tem (Skulju) imam dovolj, visel bo!« Da se je pa cela zadeva vendarle potlačila, je pa vzrok to, ker so notarjevi videli, da se godi obdolžencema strašna krivica in da je stvar postala krvavo resna. Zato je notarjeva gospa pripravila za preiskovalno komisijo dobro večerjo, kjer so potem notarjevi prepričali avstrijske častnike, da so te obdolžitve neutemeljene.

Razprava se na predlog dr. Pegana še ni končala, ker hoče zagovornik g. dekana predložiti izvirne spise iz dunajskega vojnega ministristva.

Da! Taka je liberalna stranka! Tožila je v Avstriji, toži danes! In SKS ji — pomagaj! Evo vam dokaza: Merhar, bivši župan v Dolenji vasi, ki bi bil župnika in poslanca Skulja spravi skor na vislice, večkratni kandidat liberalne stranke, imejtelj avstrijskih odlikovanj, je dobil letos spomlad ob proslavi požarne brambe red sv. Save IV. razreda. Pripel mu je to znamenje »časti in dike« sam gospod minister (!), jugoslovanski (!) minister Ivan Pucelj lastnoročno! Dr. Žerjavovo »Jutro« je pisalo ob tisti priliki, da so bili ljučje ogorčeni, ker nista prisostvovala temu zgodovinskemu činu novi dolenjevaški župan in — župnik ter poslanec Karel Skulj. — In v Sloveniji se še dobi človek, ki je pristaš JDS in SKS.

Vestnik „Županske zveze za Slovenijo“.

IZ SEJE »ŽUPANSKE ZVEZE« DNE
19. SEPTEMBRA 1921.

I. Organizacija zveze.

Na občnem zboru dne 14. avgusta t. l. izvoljeni odbor se je konstituiral v seji dne 19. t. m. Imena priobčujemo na drugem mestu. Kakor smo zvedeli, je pokrajinska uprava že potrdila na obč. zboru spremenjena pravila, na kojih podlagi se izvrši organizacija po vsej Sloveniji v najširšem obsegu.

Delo organizacije že sedaj krepko napreduje. V Celju in Mariboru sta osnovani okrožni zvezi (podzvezi) v zmislu novih pravil. Enako so se osnovali po raznih političnih okrajih, n. pr. v okolici Ljubljana, v Kamniku, Kranju, Litiji i. dr., okrajne zveze, oziroma so dela za ustanovitev v polnem teku, tako da je pričakovati celotne organizacije po vseh občinah Slovenije v najkrajšem času.

V Ljubljani, kjer je sedež glavnega odbora, ki bo vodil pregled nad skupno organizacijo, se ustanovi samostojno tajništvo z določenimi dnevi za stranke.

Za sedaj — dokler ne bode cela organizacija izvedena vsepovsod do zadnje gorske občine — bodo ti dnevi (po trikrat na teden): ob ponedeljkih, sredi in sobotah od pol 4. ure popoldne dalje. Tajništvo posluje v II. nadstropju Jugoslovanske tiskarne, poleg tajništva SLS. — Kasneje — ko bodo na razpolago sredstva — se uredi celodnevno poslovanje stalnega tajnika.

Za vse to pa je treba sredstev. Zato je treba predvsem, da takoj pristopi k županski zvezi vsak, ki po pravilih lahko postane njen član. Da bo omogočen pristop tudi manj premožnim, se je določila članarina tako nizko, da jo premore vsak. Znaša letno le 2 dinarja (8 kron).

Kako naj se izvede organizacija in nabiranje članov?

Takoj naj se ustanove povsod — kjer se še niso — okrajni odbori, kojih naloga bodi, nabirati člane po vseh občinah, pobirati od njih članarino, jo pošiljati z imeniki članov vred tajništvu glavnega odbora in mu s tem omogočiti natančen pregled celokupne organizacije.

II. Namen županske zveze. Pomen zveze za člane.

Namen zveze je že v pravilih zadostno začrtan. Strokovni pouk bo njen poglavitni namen. Teža bo dosegala s tem, da bo 1. dajala po svojem tajništvu članom zveze strokovna pojasnila v vseh panogah občinske uprave;

2. prirejala poučne županske shode in poučne tečaje;

3. izdajala strokovno glasilo: (»Občinska Uprava« — po načinu in vsebini, kakor jo je izdajala bivša »Kmetiska županska zveza«).

Točka 1. se bo začela izvrševati takoj, ker je stvar že urejena z ustanovitvijo stalnega tajništva.

Glede točke 2. je bilo sklenjeno v seji dne 19. t. m., da priredi zveza županske

shode po okrajih. Popred pa mora biti seveda organizacija docela izvedena.

Glede točke pod 3. se je sklenilo, da z izdajanjem lastnega glasila za sedaj radi finančnih težkoč še ni mogoče pričeti. Zato bo odbor priobčeval vse društvene vesti v »Domoljubu« kot najbolj razširjenemu slovenskem listu.

Od članov samih pa bo odvisno, kdaj bo mogoče pričeti z izdajanjem lastnega glasila.

Pomen zveze za člane obstoji v tem, da bodo dobivali od tajništva vsa pojasnila glasov točke 1. — Odgovore na razna vprašanja splošne važnosti bo pranašal »Domoljub«, vendar pa ne takih, pri katerih bo šlo za vprašanja kočljivejšje vsebine v konkretnih slučajih. Na vsa taka vprašanja se bo odgovarjalo zaupno in vselej le pismeno, posebno v nujnih slučajih. Vendar pa je treba, da se za pismene odgovore povrnejo poštni stroški. Zato naj se prilagajo takim vprašanjem poštne znamke za odgovor.

(Obsebi umevna je, da imajo pravico do pismenih odgovorov le organizirani člani žup. zveze.)

III. Sredstva za lastno glasilo.

Vsakomur je jasno, da bo nizka članarina letnih 8 kron komaj zadostovala za organizatorične potrebine (pisarno, tajništvo). Tudi sama naročnina ne more pokriti vseh izdatkov za list. Zato je bilo sklenjeno pri zadnji seji, da se pozovejo vse občine, naj bi v prihodnjem občinskem proračunu votirale in vstavile vanj gotovo vsoto za nameravano strokovno glasilo v obliki podpore. — Kajti list je za občine neobhodno potreben in mora biti! A finansirati ga je treba.

IV. Županska zveza na delu za županstva, občine in občane.

1. Popis živine in vozil, ki se ravno izvršuje po odredbi vojaškega oblastva, je za vse prebivalstvo veliko breme. Odbor županske zveze za Slovenijo kot poklicani čuvar interesov županstev in posredno tudi vseh občanov je vsled tega sklenil v seji dne 19. t. m. in odposlal vojnemu ministristvu, komandi Dravske div. oblasti, Komandi IV. armije in predsedstvu pokrajinske uprave za Slovenijo nastopno resolucijo:

»Odlučujoči činitelji se prosijo, da izdado odredbe izvršujočim popisovalnim organom in ukrenejo vse potrebno, da se olajša in omili popisovanje, če že ne na ta način, da se določi popisovanje tudi v manjših krajih, pa vsaj tako, da bi ne bilo treba dovažati posestnikom k pregledu na lice mesta prav vseh vozil, ampak da se izvrši popis na drug primeren način.«

2. Pri vojaških naborih (rekrutovanju) mora biti po sedanjih predpisih vojaških oblastev navzočih toliko občinskih zastopnikov (županov, svetovalcev, odbornikov), da dosega ali pa celo presega njihovo število polovico članov občinskega odbora. To pa povzroča občinam velike stroške. — Zato je sklenil odbor županske

zveze in poslal pod 1. navedenim oblatvom to-le resolucijo:

»Kompetentna oblastva se prosijo, da blagovolijo odrediti, da naj spremlja mladence k rekrutovanju iz vsake občine poleg župana le dvoje (2), k večjemu troje (3) občinskih svetovalcev odnosno odbornikov.«

3. Kontrola sklepom občinskih odborov in rešitev županstev po orožništvu — n. pr. glede podeljevanja raznih koncesij zlasti gostilniških, tako da je včasih mnenje ene osebe merodajnejše nego mnenja občinskega odbora, je vsekako poniževalna za od ljudstva izvoljene zastopnike občanov. — Zato je sklenil odbor ž. z. in odposlal predsedstvu pokrajinske uprave za Slovenijo sledečo resolucijo:

»Pokrajinska uprava blagovolijo odrediti in izdati političnim oblastvom primerne navodila, da se poročila županstev, zlasti pa sklepi občinskih odborov, ne bodo šele kontrolirali po orožnikih, marveč da se bodo sklepi občinskih odborov respektirali in uvaževali v polnem obsegu.«

Ali bo po tem programu in po tem delu še kdo dvomil o nujni potrebi organizacije in »Županske Zveze«?

V prihodnji seji pride na dnevni red vprašanje o izvrševanju vojaških poslov po županstvih in o zahtevkih po državnih prispevkih za izvrševanje poslov prenesenega delokroga; dalje vprašanje o združevanju malih občin v večje. — Dan seje objavimo.

Odbor »Županske zveze za Slovejico.

Na obnem zboru dne 14. avgusta 1921 je bil izvoljen za centralo v Ljubljani nastopni glavni odbor, sestojel vsled spremenjenih pravil iz načelnika, 24 odbornikov, 10 namestnikov in 8 preglednikov računov:

Načelnik: Ivan Stanovnik, državni poslanec, Horjul. Odborniki: Za bivši Kranjski del Slovenije: Babnik Valentin, župan, St. Vid nad Ljubljano; Rihar Valentin, l. obč. svetovalec, Polhov gradec; Bastiš Ivan, župan, Horjul; Perme Josip, župan, St. Jurij pri Grosupljem; Kristan Fran, pristav, Ljubljana; Burgar Josip, župan, Smednik; dr. Marolt Janko, župan, Vrhnika; Oražem Josip, obč. svet., Moste pri Ljubljani; Uršič Franc, župan, Trata pri Škofji Loki; Lebinger Hinko, župan, Litija; Pogorelec Anton, župan, Struge; Erjavec Jožef, župan, Draga pri Višnji gori. — Za bivši Štajerski del Slovenije: Škoberner Josip, župan, Senovo pri Rajhenburgu; Golgranc Franc, župan, Konjice; Stuhac Jakob, župan, Stara Nova vas pri Ljutomeru; Blekač Marko, župan, Rečica ob Savinji; Hauptman Stanko, župan, Rožpoh pri Mariboru; Steblovnik Martin, župan, Sv. Martin na Paki; Černoga Ivan, obč. svetnik, Pleterje; Perčič Jožef, župan, Planinska vas; Žebot Franc, obč. svetnik, Maribor; Držečnik Luka, župan, Jančev vrh na Pohorju. — Za Prekmurje: Sever Božidar, Dol. Lendjava in Kleki Jožef, župnik in državni poslanec, Črensovi, Prekmurje.

Namestniki: Jeglič Janko, obč. svetnik, Ljubljana; Karpe Franc, gerent, Moste pri Ljubljani; Resman Vinko, župan, Radovljica; Suštaršič Ivan, občinski svetnik, St. Vid nad Ljubljano; Marinšek Janez, župan, Naldo; Trobec Josip, župan, Črni vrh nad Polhovim gradcem; Miklavc Josip, obč. svetnik, Dobrunje (Podmolnik); Kos Lovro, župan, Ježica; Kregar Andrej, obč. svetnik, St. Vid nad Ljubljano; Cerar Franc, obč. svetnik, Domžale.

Pregledniki računov: Pirc Jože, obč. svetnik, Ljubljana; Bašer Franc, župan, Stražišče; Furlan Franc, obč. svetnik, Verd pri Vrhniki.

Pri konstituiranju odbora v seji dne 19. septembra 1921 so bili izvoljeni: Namestnik načelnika (podpredsednik): Steblovnik Martin, namestnik: Libinger Hinko; tajnik: Kristan Fr., namest-

nik Oražem Josip; blagajnik: Rihar Valentin, namestnik: Bastiš Ivan. (Morebitne netočnosti v naslovih naj se sporoče tajništvu).

Katoliški shod v Zagorju ob Savi.

Celi vrsti sijajno uspešnih katoliških shodov se je dostojno pridružil katoliški shod v Zagorju, ki se je vršil v nedeljo, 25. t. m. za šmartinsko dekanijo in del mogavške dekanije. Nad 4000 ljudi se je zbralo na tem shodu. Pred shodom se je vršilo zborovanje županov in občinskih svetovalcev litijskega okraja, ki so ustanovili župansko zvezo za ta okraj. Nato se je vršil obhod, pri katerem je igrala rudniška godba. Množica se je nato zbrala na trgu pred cerkvijo, kjer je prevz. g. škof dr. Jeglič v goreči propovedi govoril o dostojanstvu Zveličarja in daroval sv. mašo, med katero je lepo prepeval močan pevski zbor.

Shod je otvoril g. kaplan Kos. Za predsednika shoda je bil izvoljen g. dekan Rihar, za podpredsednika litijski župan g. Lebinger, ki je pozdravil shod v imenu litijske občine in županov litijskega okraja ter prebral pozdrave 13 županov.

G. posl. Sušnik je v vznesenem in stvarnem govoru razpravljal šolsko vprašanje in ob pritrjevanju množice dokazal, da sprejeta ustava v šolskem vprašanju ne more zadovoljevati katoliških starišev, ki od svojih pravic, določevati vzgojo otrok, ne smejo in ne bodo nikdar odstopili.

Gdč. Jagrova je pozdravila shod v imenu »Slovske zveze«. Zborovalci

so priredili katoliškemu učiteljstvu prisrčne ovacije. Nato je govoril o tisku in njega vplivu na socialne in moralne razmere g. urednik Kremžar. Za njim je pozdravil shod g. župan Gale, nakar se je dopoldansko zborovanje zaključilo.

Popoldne po litanih se je zborovanje nadaljevalo in je navdušenje zborovalcev za katoliške ideale in njihovo obrambo prispelo do vrhunca. Po prisrčnem govoru zastopnice Marijinih družb je govoril g. urednik Smodej o važnosti in potrebi mladinskih organizacij in katoliških načelnih. Za njim sta še govorila g. Sparhak in domači rojak g. Hrastelj. Resolucije, ki jih je prebral g. župan Lebinger, so bile z velikanskim navdušenjem sprejete. G. dekan Rihar je zaključil lepo uspeli shod z željo, da bi prinesel trajne uspehe, na kar je prevzvišeni podelil množici apostolski blagoslov.

Po zborovanju so priredili Orli na trgu telovadbo, nakar se je začelo nad vse zadovoljno in navdušeno ljudstvo razhajati. Omeniti je treba, da je prišlo na popoldansko zborovanje več socialistov in komunistov, ki so se pa povsem lepo in dostojno obnašali v nasprotju s Sokoli, ki so skriti za smrečjem napravili dopoldanskemu sprevedu brezplačno muziko. Shod, ki ga je popoldne sklical »proti rimskemu klerikalizmu« socialdemokratični voditelj v Zagorju, je bil pa klavern.

Občni zbor Jugoslovanske kmetske zveze.

Dne 10. novembra ob 10. uri dop. se bo vršil občni zbor Jugoslovanske kmečke zveze v veliki dvorani Uniona v Ljubljani.

Opozarjamo že sedaj na to vse okrajne Kmetijske zveze in njihove podružnice.

Okrajne Kmetijske zveze naj še pred glavnim občnim zborom skličejo svoje občne zbere in določijo želje in predloge, ki jih mislijo izvesti na glavnem občnem zboru.

Po § 13 naših pravil se smejo občnega zbora udeležiti odposlanci včlanjenih družtev, to so predvsem okrajne kmetijske zveze, vabljene pa so na občni zbor tudi podružnice kmetijskih zvez.

Zato naj vsaka Kmetijska zveza določi nekaj mož, ki se bodo udeležili glavnega občnega zbora kot njeni zastopniki.

Zastopniki naj prinese s seboj izčrpno poročilo o delovanju posameznih okrajnih kmetijskih zvez in njihovih podružnicah, kakor tudi natančno statistiko svojih članov in seznam podružnic. Stori naj vsaka okrajna zveza v polni meri svojo dolžnost, da bomo na občnem zboru dobili natančen pregled našega dela v preteklem letu in postavili program za prihodnje leto.

V ta namen bo tajništvo podrobnejša navodila kakor tudi dnevni red občnega

zbora objavljalo v »Domoljubu« in prosim, da se vse podružnice teh navodil natančno drže.

Načelnik Jugoslovanske kmetijske zveze
Poslanec Janez Brodar.

LUZE PRI ŠENČURJU.

Z ozirom na moje osebno pojasnilo, zlasti še na poziv uredništva v zadnji števi 38, prosim, blagovolite sprejeti sledeči popravek:

Ni res, da se je pred kratkim ustanovilo po liberalni organizaciji gasilno društvo; res pa je, da se je isto ustanovilo 16. maja 1920 brez vsake liberalne organizacije. Ustanovili smo društvo edino z namenom bližnjemu v pomoč brez vsakega strankarskega namena in vpliva.

Ni res, da sem se za načelnika sam postavil, res pa je, da sem bil pravilno izvoljen omenjeni dan na občnem zboru in sicer z 34 glasovi, ne pa z 25, nasproti je bil le eden.

Ni res, da šteje društvo le 6 članov, temveč je vseh 35, ker doslej še ni nihče odstopil.

Res je, da sem napravil srečolov, toda le v smislu odborove seje za popravilo gasilnega orodja; ni pa res, da noben človek ne ve, kaj je s čistim dobičkom. Res pa je, da sem račun s čistim dobičkom predložil odboru in obč. zboru, ki ga je tudi v celoti odobrila.

Račun s čistim dobičkom je vsakomur v pogled vedno na razpolago.

Ni res, da bi jaz društvo izkoriščal v svoje namene, pač pa delujem po svojih močeh.

v korist istega, in sem pripravljen vsak trenu-
tek odstopiti, če se mi dokaže najmanjša kri-
vica. — Ivan Gasperlin.

TRŽIČ.

V petek so se vršile volitve v krajni šol-
ski svet. Voliti so morale vse tri semkaj vslo-
vne občine Tržič, Kovor in Sv. Katarina. Li-
beralci in rdečkarji so si bili že razdelili man-
date. Krajni šolski svet naj bi postal rdeč z
generalom Lajovcem na čelu. Njegovo trobilo,
ki sliši na ime Stegnar Rok naj bi igral
vlogo kričaca. Nestrpno so pričakovali voli-
tev. Še le en dan pred volitvami so izvedeli
Kovorjani in občinski odborniki sv. Katarine,
da bo volitve že prihodnji dan. In prišli so
razven enega vsi odborniki občine Sv. Katar-
ine, in iz Kovorja skoro vsi naši ter 9 tržičkih
odbornikov SLS. Izvoljenih je bilo z 29 gla-
sovi vseh pet pristašev SLS. Za Tržič: Primo-
žič, Slapar, Majeršič, za Kovor: župan Golma-
jer, za Sv. Katarino: župan Meglič. Liberalci
in socialisti so ostali z 19 glasovi v manjšini.
Protestirali so in žugali, da se pritožijo. Ne bo
pomagal nič. Paragrafi, ki veljajo za vso Slo-
venijo bodo veljali menda tudi za tržičske li-
beralce in z njimi zvezane rdečkarje. Črno na
belem je pokazal odbornik Majeršič odlok
okrajnega glavarstva v Kranju, kako je treba
postopati pri volitvi in kdo ima pravico voliti.
Pri morebitnih prihodnjih volitvah bo poraz
protivnerskih strank še hušši, zato homo poskr-
beli. Vsa čast našim vrlim semisljenikom iz
Loma, Doline in Kovorja, ki so skupno z tržič-
kimi pristaši prizadeli krepek udarec zdru-
žnim liberalcem in rdečkarjem.

SV. KRIZ PRI KOSTANJEVICI.

Orlovski tabor šentjernejskega okrožja se je
zrli pri nas 4. septembra nad vse pričakovanje
slejno. Udeleženci, katerih je bilo nad 3000, so se
prepričali, da pod »Perutoj Orlovimi je blagor do-
močinca. Vsi so se radovali nad vzornim nastopom
prijavske mladine. — Novi Katoliški dom je vzbudil
splošno občudovanje in marsikdo si je mislil:
to bi tudi pri nas imeli tako ljudsko visoko šolo,
sler se mladina uči ljubiti Boga in narod in kjer
može in žene izražajo svoje pravične zahteve po
politični in gospodarski svobodi. — Da je bil tabor
tako sijalen, se je zahvaliti vsem, ki so sodelovali.
Zato iskrena hvala dekletom, ki so spletle vence
in okrasile Kat. dom, telovadišče in cerkev; srčna
hvala fantom, ki so imeli mnogo truda, da so pri-
redili slavnostne prostore in postavili mlaje in
slavoloke; iskrena hvala gospodarjem za mlaje in
zahvala vsem, ki so dali in nabirali dragocene
dobičke za srečeval. Bog plačaj vsem vse stotero!
— Oni, ki so sokolskega duha, so zopet po-
kazali, da so še vedno pretepači. Menda je to njih
vzrok. Ze pri večernem sprevodu v soboto je frčal
posek na šentjernejske gošče in sprevod. V nede-
ljo so pa prijatelji sokolskega duha s kamenjem
napadli odhajajoče; eden Sokolov pa se je tudi
planke poslužil.

IHAN.

Komaj smo zagrepli enega orliča, nam je
pobraba kruta smrt zopet enega, Jerneja Anžiča
v 10letni dobi. Bil je zelo vnet za orlovsko orga-
nizacijo in mirnega značaja. Vzrok smrti je griza.
Blagi Jernej, spavaj v Bogu! — Staršem iskreno
sojalje!

MEKINJE.

Letošnje poletje je stalo pri nas v znamenju
grize in suše. Griza je zahtevala 15 žrtev, večino-
ma iz Godiča, kjer je najhuje gospodarila in le
par hlišam popolnoma prizanesla. — Kmeška
zveza je 11. septembra priredila shod, na katerem
je nad eno uro pojasnjeval naše politične razmere
gosp. poslanec J. Gostinčar. Po shodu se je vršil
vaten pogovor radi planine.

SV. FRANCISEK NA STRAZAH.

Tukajšnje kat. bralno društvo obhaja letos
svoje desetletnice obstanca. V ta namen bo dne
2. oktobra ob 10. dopoldne slovesno sv. opravilo v
župni cerkvi. Popoldne ob dveh pa sledi slavnos-
tna prireditev v dvorani pri Martinovcu, in sicer:
slavnostni govor (g. župnik Vogrine). Petje meša-
nega in moškega zbora pod vodstvom g. organista
iz Gornjega grada. Nato sledi Finigarjev »Divji
lovec«, narodna igra v štirih dejanjih. — Igra sama
se 9. oktobra ponovi. Da se ohrani boljši red v
dvorani, se pri prvi prireditvi otrokom vstop ne

dovoljuje. — Ker je čisti dobiček namenjen za
zgradbo Društvenega doma, zato se cenj. občinstvo
posebno vabi!

MARIJA NAZARET.

V Mariji Nazaretu se bo sedemstoletnica tre-
tjega reda dne 3. in 4. oktobra (sv. Franc asiški)
slovesno praznovala. — Spored: Ponedeljek, 3. ok-
tobra ob 6. uri zvečer pridiga, petje, litanije z
blagoslovom. — Torek, 4. okt., praznik sv. Fran-
čiška. Ob 7. uri zjutraj pridiga, slovesna sv. maša.
Ob 8. uri zjutraj seja odbornikov in odboraie vseh
tretjerednih skupščin okoliša Marija Nazaret. Ob
9. uri zjutraj referat (govor). Ob pol 10. uri depol-
dne referat (govor). Ob četrtn na 11. uro referat
(govor) v cerkvi. Ob 11. uri dop. zborovanje vodi-
teljev krajevnih skupščin III. reda (v župnijski
pisarni).

VELIKE LAŠČE.

Orlovski tabor je na male maše dan izpadel
zelo voličastno. V prvi vrsti zahvala vsem brat-
skim odsekem okrožja, posebno še daljnemu od-
seku iz Starega trga pri Ložu. Hvala i poštivo-
valnim župljanom za dobičke, kot vsem udeležem-
cem prelepe orlovske slavnosti. Bog živi! — Znana
romarska cerkev sv. Roka je na zunaj lično pre-
novljena. Poleg nove strehe na zvoniku je dobila
tudi še dva nova jeklena zvonova. Iskrena
zahvala vsem dobrotnikom lepe romarske cerkve!
— Petindvajsetletno mašništva je obhajal g. žup-
nik Ramovš. Sad njegovega poštivalnega dela
je »Zadrudni dom« kot tudi lepo prenovljena žup-
na cerkev. Ob tej priliki je od višje cerkvene ob-
lasti imenovan duhovnim svetnikom. Klidemo nam:
na mnoga leta!

VELIKE LAŠČE.

(Poročilo sokolskega saveza s turjaško-dobré-
poljskega bojišča). — Saneč armade generala Or-
lova, ki se je pripravljala več tednov na prostorih
obširne dobrépoljske kotline, je potisnil naše čete
v odseku vojvode učitelja Venceslava Perkota 8
kilometrov nazaj v drugi obrambni pas trdnjave
Velike Lašče. Izgube, katere bo šele določilo so-
dišče, so izdatne, vendar ne obupne. Precej sigurni
podatki o njihovi višini se dobe v pisarni od-
vednika dr. Adlešiča v Ljubljani. Sovražnik pri-
pravlja — kakor so dogajale poizvedovalne čete
generalobersta nadoficijala Rozmana — dva nova
napada na odsek armade Perkota: Enega v smeri
Videm—Vel. Lašče, drugega pa Ljubljana—Vel.
Lašče. Ne ve se še, ali se napada izvršita obenem,
ali ločeno. Vsled trdnjavskega trikota: Turjak—
Škocjan—Rab je resneja opasnost izključena.
Glavni stan vojvode Venceslava Perkota je sedaj
v Vel. Laščah v gostilni bivšega mesarja Ivana
Pucelja, armada je pregrupirana, zadnje čete, ki
krijejo po načrtu zasnovani umik iz Dobrépolj, od-
bijajo z uspehi napade številnega nasprotnika.
Razpoloženje armade je izborno — — Pogreša
se stabihi narednik Filipič, ki je ostal v rokah
sovražnika v Dobrépoljah ujet. — (Glavni stan
vojvode Perkota, dne 26. sept. 1921).

d Sv. Gregor: V nedeljo, dne 2. oktobra pri-
redi tukajšnje Izobr. društvo igro »Repoštev«, ča-
robna burka v petih dejanjih. Vabimo prijatelje
da se gotovo udeležijo. Začetek ob pol 3. uri pop.

IZ VINICE V BELI KRAJINI.

Dne 18. t. m. smo imeli na Vinice lep dan,
da takega še ne pomnimo. Ta dan se je vršil pri
nas orlovski tabor. Veliko ljudi je prihitelo k
nam, posebno iz bližje okolice, čeprav smo inko
odaljani od železnice. V nedeljo so pokazali zlasti
naši fantje in dekleta, da še živi v njih katoliški
duh in da se ne dajo komandirati brezverskim
ljudem, katerih tudi v Vinici ne manjka. Pred-
poldne smo imeli po sprejemu gostov lep obhod
po Vinici. Pri sv. maši, katero so darovali preč.
g. prijor Učak iz Metlike, ki so imeli tudi krasen
cerkveni govor, so peli domači fantje in dekleta.
Nato je bilo javno zborovanje, popoldne ob treh
pa telovadba, ki je bila za mnoge izmed nas Vini-
čanov nekaj novega. Zlasti nam je seglo v srce, ko
se po telovadbi naši Orli in Orlice slovesno oh-
ljubili, da se hočejo ravnati po orlovskih, to je
obenem po krščanskih načelih. Kaki nečajo in ne
smejo biti naši fantje, so nam pokazali naši So-
koli, ki so že prejšnje dni, posebno pa še v nede-
ljo, pokazali vso svojo surovost in podivjanost,
ko so pljuvali na Orle in jim dajali najgrše pri-
imke, ki si jih ne upamo zapisati. — Da se ne
bojijo naši fantje in dekleta tudi javno pokazati
svoje vere, smo videli zadnjo nedeljo (22. t. m.),

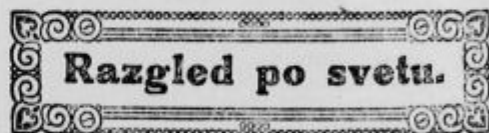
ko so vsi v krojih pristopili k sv. obhajilu. Ker
smo imeli ta da celodnevno čiščenje sv. Roš. Te-
lesa, so Orli po dva in po dva v krojih molili
pred Najsvetejšim. Le po tej poti naprej, dragi
fantje in dekleta, pa ne bo žal ne nam starejšim,
ne vam, da ste se zapisali k Orlu. Zelimo, da bi
še drugi pošteti krščanski fantje in dekleta pri-
stopili k našemu društvu. — Končno se moramo
še zahvaliti našemu dobremu g. župniku Bitnarju,
ki so se toliko trudili, da je prireditev prejšnje
nedelje tako lepo izpadla.

IZ CERKELJ NA GORENJSKEM.

V Slovincu z dne 24. t. m. beremo dobe-
sedno: Lapajne, učitelji v Cerklijah pri Kranju
je v svojih govorih povdarjal strmeči srbski
inteligenci, da je slovenski kmet brez vsake
kulture, da on hodi v cerkev le zato, da po-
kaže svojo toaleto, na obrazu je pobožnost, a
srce njegovo je polno zločinstva. — Nasprotno
pa je srbski kmet višje v kulturi pred našim
kmetom. — Zato je torej vlada plačala Lapaj-
neta, da je po Srbskem sramotil našega kme-
ta. To je res poučno potovanje! Glejte Cer-
kljanci, tako govori o vas učitelj Lapajne, da
ste brez omike, zabiti, da je srbski kmet ve-
liko višje nad vami. Gotovo bo kmalu zapustil
cerkljanske kmete in se nresčil med intele-
gentne srbske kmete. In vi cerkljanski kmetje
hodite v cerkev samo zato, da se izkazujete
s svojo obleko, ne pa da bi Boga častili. A, da,
zdaj se nam je šele posvetilo, zakaj Lapajne ne
hodi v cerkev, ker on noče tam kazati svoje
toalete, ampak on ima pobožnost v srcu. Ker
pa nobenega sebi enakega ne najde, pa še on
ne mara v cerkev hoditi. Torej Cerklijanci,
Lapajneto vprašajte, kaj je prava pobožnost,
kako se je treba v cerkvi obnašati, potem be-
ste dobri kristjani. On pa mesta v cerkev,
raši nosi v srcu zaprti pobožnost po Krvar-
cu, Grintovcu in drugih planinah in tam ore-
kripeva njegovo srce v goreči ljubavi.

IZ PODZEMELJSKE FARE.

Fred kratkim časom smo dobili od naših
Amerikancev večjo vsoto denarja za nove zvon-
ove. Naša dolžnost je, da se jim mi farani na tem
mestu javno zahvalimo. Zelimo, da bi jih pose-
bnosti tudi domači farani in v obilnem številu vsaki
po svoji moči prispevali za zvonove. Ne dajmo se
mediti od tistih, ki jim ni nič mar za zvonove in
ki zabavljajo čez vse, kar diši po cerkvenosti.
Skrbimo, da bomo dobili lepe in velike zvonove,
da nam ne bodo mogli naši potomci očitati čez sto
in sto let, da so bili ljudje v Podzemlju pred sto
ali več leti, ko so naročali nove zvonove, mladi
in za cerkev brezbržni. — V kratkem se bomo
poslovili od nas naš dosedaj g. župnik Cerar. Si
farani se jim tu zahvalimo za vse, kar so nas le-
pega in dobrega naučili. Obenem želimo novemu
g. župniku Jerebu, da bi tudi oni z božjo pomočjo
delovali za blagor naše fare.

RUSKE MATERE.

V pragi izhajajoči ruski list »Ognje priob-
je pretresljivo prošnje ruskih mater, naj naši
ljudje vzemo k sebi njihove otroke in jih rešijo
strašnega pogina. Zase, pravijo, ne zahtevamo ničesar,
ker vemo, da za nas ni pomoči. Me se bomo
sitile s pogledom na kosec kruha, ki ga bomo v
duhu gledale v rokah naših otrok, nam bo toplo
ob zavesti, da so naši otroci v topli sobi, bala se
ne bomo ničesar, videt naše otroke na varnem.
— Pred tremi meseci so dospeli iz Rusije prvi
obupni klici, a Evropa in Amerika se še vedno
samo posvetujeta, pod kakšnimi pogoji bi bili volni
pomagati umirajočim milijonom rusk. ljudstva.

NEPRESTANE ZAROTE

odkrijava v Rusiji. Bojševiki so napisali na zastav-
no neomejeno svobodo, pa jih ni hušjih nasilničev
kot so to (k vojskoma naši liberalci bi jim bili
kos). Dokaz je ravno to, ker je vedno toliko zarot.
Tako so sedaj zopet odkrili v Kijevu veliko za-
roto. Ker bojševiki ne poznajo pri teh stvarih
šale, je bilo 180 zarotnikov ustreljenih.

MAŽARI

je vedno nečesto izročiti Zapadne Ogrske Avstriji, kakor o te pogojeno v mirovni pogodbi. Seveda: Mažarska ima pri Angliki mnogo uglednih strokovnjakov, ki ji povsod gredo na roke i zato upa, da ji bodo tudi v tem slučaju pomagali. Toda Avstrija vztraja pri svoji zahtevi, odločna je tudi Češkoslovaška, Jugoslavija tudi neče biti sadnja, a tudi Italija misli, da bo zanjo boljše, če je Avstrija mejeja. Zato bodo najbrže Mažari prisiljeni pogodbo izvršiti. Češkoslovaška grozi z orožjem, česar pa ne pusti Italija, ker se boji, da bi na ta način prišlo v stik Češkoslovaška in Jugoslavija za račun Avstrije in v škodo Italije. Zato za sedaj še s besedami pritiskajo na Mažare, ki sedaj iz-

javljajo, da so proti primeram odškodnini pripravljene odstopiti. Ta odškodnina bi bila mesto Šopronj s okolice.

STRELJAL JE

med mažarske poslance, ki so bili zbrani v državni zbornici, neki bivši nadporočnik. Dasi je potkrat ustrelil, ni nikogar zadel. Ko so ga prijeli, je izjavil, da je streljal zato, ker bočajo imeti poslanci zopet vojsko.

TOVARNA ZLETELA V ZRAK.

Pri Monakovem je v največji tovarni snilna eksplozirala kotel, ki je poganal celo tovarno v zrak. Mrtvih je 300—400 oseb, ranjenih nad 1000.

Gospodarski obzornik.

Človek zadružništva za napredek kmetijstva.

Mnogi, ki prisojajo površno in ki prisojajo po videzu, trdijo, da je položaj kmeta danes zaviden, da gre kmetu dobro, da mu je boljše nego mu je šlo pred vojno. Naglašajo, da se je v primeri z drugimi stanovmi vojni položaj kmeta izboljšal, dočim se je položaj vseh drugih stanov poslabšal. Tako govori in tako sodi, kdor gleda stvar od daleč, kdor stvari ne pozna.

Stanje našega kmetijstva je danes slabše nego je bilo pred vojno in ako tudi mogoče kmet ravno sedaj stoji gmotno nekoliko boljše nego je stal med vojno, ko ni bil več in gospodar svojega pridelka in mu je država rekvizicija pičlo merila kruh iz njegovega lastnega pridelka, je vendar danes njegovo stanje mnogo slabše nego je bilo pred vojno in je zlasti kmetijstvo, kar se tiče napredka, prišlo na mrtvo točko.

Ko primerjamo našega kmeta s kmetom naprednih držav n. pr. z nemškim, holandskim, ameriškim kmetom, tedaj lahko trdimo, da v primeri s temi naš kmet prideluje malo, prideluje drago in prideluje slabo.

Naš kmet spada v najboljšem slučaju med srednje kmete; povečini pa je mali kmet z malo zemlje in malo živine in se mora kot tak poleg kmetijstva po navadno baviti še s čem drugim. Toda tudi v teh malih razmerah ne obdeluje svoje pičlo merjeno zemljo intenzivno na način, da bi prišel do kar največjega pridelka, ampak gospodarji po starih, izvoženih načinih.

Naš kmet prideluje drago. Priderek ga stane razmeroma več truda in več dela nego kmeta v kmetijsko naprednih državah. Zato za svoj priderlek ne dobi trudu in delu primerne cene. Vzrok temu je pomanjkanje napredka, je zopet neracionalno kmetijstvo.

Naš kmet prideluje slabo kakovost. Če zemlja in podnebje samo nista posebno ugodna, da se pridelajo prvovrstni izdelki. Vsaled tega pa, ker tega, kar pomanjkuje zemlji in podnebjju, ne nadomesti napredek in pedjetnost, ostanemo zopet samo pri tem, kar dasta zemlja in podnebje sama od sebe, mesto da bi skušali z novimi načini pridelke izboljšati in povišati.

Res je, da smo pred vojno stopili že na pot napredka, in da smo v marsikaterem

oziru dosegli že precejšnje izboljšanje. Toda vsled vojne je bil ta napredek ne samo ovrzan, ampak popolnoma prekinjen in prvi uspehi izboljševanja so zopet propadli. Prišli smo nazaj v stari tir. Marsikje se je položaj celo poslabšal.

Ta napredek pred vojno pa se je vršil predvsem s pomočjo zadrug, z delovanjem zadrug v prid gospodarstva in z vzgojnim delom zadrug. Ravno tako moramo tudi po vojni iskati napredka kmetijstva v zadružništvu. Potom zadružništva bomo dosegli gmotnih koristi, potom zadružništva bomo uvajali nove, bolj uspešne načine gospodarstva, potom zadružništva se bodo vzgajale mlade moči na kmetih k naprednejšemu gospodarstvu.

Predvsem morajo vršiti to nalogo kmetijsko-strojne zadruge. Beg z dežele je po vojni še večji kakor je bil pred vojno, pomanjkanje delavcev na kmetih še večje po vojni kakor pred vojno in plače naravnost ogromne. Zato mora kmet skušati, da čim bolj ročno delo nadomesti z delom stroja, ki dela hitro, dela dobro in nadomešča v veliki meri drage delavne sile. Ker pa so naši kmetje po vičinoma kakor smo že zgoraj povdarjali, le mali kmetje, zato si ne more vsak sam nabaviti dobrih strojev. Nabaviti si jih morejo le skupno potom kmetijsko-strojne zadruge.

Živinorejske zadruge so mnogo storile za napredek naše živinoreje, za izboljšanje pasme, za umno živinorejo, za racionalno gospodarstvo glede mlečnosti in hasnovitosti živine, za odbiro plemenske živine, za povišanje pridelovanja krme, za izboljšanje hlevov, za izkoriščanje gnojnice itd. itd. Zalibog so vsled vojne mnoge izmed teh zadrug prišle k popolnemu spanju, mnoge so že likvidirale. Z ozirom na važnost, ki jo ima živinoreja za našega kmeta, in z ozirom na potrebo umne in napredne živinoreje, za katero so pokazale ravno zadruge tako uspešne, moramo živinorejske zadruge tam, kjer so, poživiti, kjer jih še ni, jih moramo ustanoviti.

Mlekarske zadruge so med vojno povečini prenehale delovati, ker jih je uničila državna aprovizacija. Sedaj so zopet vsi pogoji dani, da se mlekarsstvo razvije in upati je, da se bo ravno trg za mleko v primeri z dosežanjim še razširil. Pri tej važni panogi gospodarstva pa ne smemo trpeti, da bi si večji del koristi iz kmetovega pridelka prisvojili posredovalci, zasebni mle-

karji in mlekarske družbe. Gledati moramo, da se vsa prodaja mleka organizira v zadružnih mlekarnah, da bodo zadružne mlekarske, združene v mlekarski zvezi, edini prodajalec mleka in da bo potem zadružnih mlekarn izkupiček za mleko res šel v žep pridelovalca, ne pa velik kos v žep posrednika.

Kmetijske nabavne in prodajne zadruge ter gospodarska društva jako mnogo lahko store za napredek kmetijstva. One po ceni in zanesljivo brez velikih dobičkov dobavljajo kmetu stroje, gnojila, semena, orodje in vse, kar je potrebno za napredno gospodarstvo. One so poklicane, da kmetovo pridelke vnovčijo in jih prodajo ali naravnost konsumentu, ali pa jih izvažajo ter na ta način v resnici kmetu plačajo za njegov priderlek to, kar je konsument za priderlek moral plačati. Te zadruge so danes tembolj potrebne, ker je trgovec povečini postal špekulant, ker se ne zadovolji več z zmernim dobičkom, ampak hoče v kratkem času napraviti milijone in izrabiti položaj brez ozira na škodo, ki jo s tem povzroča na eni strani kmetu-pridelovalcu, na drugi strani delavcu in uradniku konsumentu. S tem, da bo kmet potem teh zadrug dobil za svoj priderlek res pravo ceno, bo tudi mnogo storjeno za povzdigo kmetijstva.

Veliko vloge igrajo v kmetijstvu zadružne elektrarne in brez dvoma bo pripadla ravno zadružnim elektrarnam ena najvažnejših nalog, da naše kmetijstvo dvignejo na tisto višino, kot je v drugih državah. Naše pokrajine imajo dovolj neizrabljenih vodnih sil. Ta »vodni premog«, ki ostaja neizkoriščen in vsled česar trpimo dan za dnem veliko škodo, moramo vpreči, da nam bo delal in koristil. Ako ga ne bo vpreglo kmetijstvo, bo kmeta prehitela obrt in industrija ter predvsem za se izkoristila bogati vodni zaklad. Tudi tu posameznik ne more napraviti ničesar, ker so izdatki in vrednost naprav daleko preko njegovih sredstev in sil. Tudi tu morajo za napredek delovati le združene sile kmetovalcev.

Kot zadnje navajamo hranilnice in posojilnice, ki so pa osnova vsem drugim vrstam zadrug. Hranilnice in posojilnice imajo predvsem osvoboditi kmeta od oduševanja, skrbeti za njegovo gospodarsko vzgojo in izobrazbo, navajati ga k varčevanju in treznosti in mu z varčevanjem omogočiti napredek. Hranilnice in posojilnice zbirajo denar od malih varčevalcev za večje skupne zadružne naprave, ki jih ne znore posameznik in potom katerih se vrši napredek. Hranilnice in posojilnice omogočajo s primernimi posojili podjetnim gospodarjem, da izvedejo v svojem gospodarstvu nove moderne naprave, da izboljšajo hleve, da uvedejo nove stroje i. dr. ter na ta način korakajo pred sosedi kot dober zgled in primer z naprednejšimi načini v gospodarstvu. Ti napredni kmetje potem s svojim zgledom, ko se je pri njih ena ali druga naprava dobro obnesla, potegnejo za sabo druge kmete, najprej sosede, potem celo vas in tako gre napredek v kmetijstvu.

Res je, da je ravno med kmeti mnogo starokopitnosti. Res je, da ravno kmetje tako radi proti vsem novotarijam povdarjajo, da delajo tako, kakor so delali njihovi očetje, ki so delali in gospodarili dobro. Res pa

je tudi, da je v kmetijstvu, posebno v malem kmetijstvu zelo težko in zelo nevarno uvajati novotarije. Mali kmet svojo družino živi le od tega, kar daje posestvo. Zato ne more s poskusi in novotarijami postavljati v nevarnost pridelka, ki je pogoj za njegovo življenje in za življenje njegove družine. Zato tudi od posameznega malega kmeta takih stvari ne smemo zahtevati.

Zato tudi stojimo na stališču, da je napredek v gospodarstvu in uvajanje novih načinov kmetijstva predvsem naloga zadrug in pa naloga velikih kmetov. In ker pri nas velikih kmetov ni, ali pa vsaj in velikih kmetov, ki bi nam bili s svojim delom zgled za napredno kmetijstvo, zato je ravno pri nas ves napredek kmetijstva predvsem na ramah zadrug. Zadruga so za napredek kmetijstva že mnogo storile. Morajo pa to nalogo vršiti še v večji meri v bodočnosti.

Na zadržnem kongresu, ki je 30. septembra v Ljubljani, se obravnava ravno vprašanje, kakšen pomen ima zadržništvo za napredek kmetijstva, za vzgojo in izobrazbo kmetijskega ljudstva. Za one, ki se kongresa ne udeležijo, prinesemo prihodnjič kaj več.

Za domače klanje živine.

Kmet je zadnji čas popolnoma brez vsake pravice. Letos mu je suša vse uničila. Živino mora odprodati in sicer polovico. Mesarji se norčujejo iz njega in živali zelo poceni kupujejo. Znani so mi slučajji, da je prodal kravo in niti vrednost kože ni plačane dobil, mesarji pa zato nič cenejše mesa ne prodajajo. Vse potrebščine se silno draže, kmet mora kupovati obutev, obleko in letos bo tudi na kupovanje živil navezan. Če proda svojo kravo za 900 kron, ne more nič kupiti za ta denar. Edina rešitev bi bila, ako bi doma kral živino in bi sosedje za nizko ceno meso pokupili, ker na ta način bi desetkrat več zanj dobil, kot mu plača mesar. Toda pomisliti nam je, da imamo po zaslugi naših dičnih «samostojnih kmetov» mesarja Puclja za kmetijskega ministra. Kot mesar bo ošvrkal z bičem kmeta, ki bi ne podaril svoje živine mesarju, ampak jo doma zaklal.

Litijsko glavarstvo je že izdalo zupanom ukaz, naj trikrat okličejo, da doma klati ni dovoljeno razen v sili, če je nevarnost, da žival sama pogine in pa ako posestnik živali isto samo zase porabi, ker klanje je mesarsko rokodelstvo in bo glavarstvo vse one, ki se ne pokore prepovedi »kar najbolj občutno kaznovalo radi prestopka obrtnega reda«.

Torej kmet, ki sam vzgoji svojo žival, ne sme klati in mesa prodati, ampak žival mora po nizki ceni dati mesarju, za bolnike pa, ki ne morejo uživati krompirja in druge težke hrane, naj pri mesarju dražo plača meso.

Prosim gospode poslance naj se na primernem mestu zavzemo za našega kmeta, da ga ne bodo že vse oblasti preganjale. Izposlušajte se naj, da sme letos kmet klati svoje živali tudi sam in sicer zato, ker živali ne more rediti vsled pomanjkanja sene, dalje, da sme meso razprodajati med sosede, ki vsled pomanjkanja živil morajo brano kupovati in jim je meso najceneje,

ker na ta način bi mesarji ne spravili iz kmetovih žepov ničesar in bi se med kmeti draginja omejila.

Lzposluje naj se, da kmetje ustanove lahko v vsaki župniji ali občini zadržno klavnico, da bodo na podlagi samopomoči draginj omejili. — Dalje, store naj se potrebnimi koraki glede krivice, ki se kmetu gode pri odmeri dohodnine.

Josip Gale, nač. K. Z. in župan, Trebeljevo.

Pravljica o kmetovem oderuštvu.

Ko so hoteli kmetje ljubljanske okolice povisati cene mleku, se je vzdignilo ljubljansko meščanstvo in zavpilo: kmet odira. In mestni magistrat je takoj posegel vmes ter določil mleku maksimalne cene, pri čemer pa še malo ni kmeta vprašal, koliko njeega mleko stane. Zato pa smo vprašali mi kmetškega strokovnjaka, ki se sam tudi bavi z živinorejo in ta nam je povedal in zračunal to-le:

Dobra krava daje povprečno 5 litrov mleka na dan, pri čemer vračunamo tudi tele. Torej letno $365 \times 5 = 1825$ litrov. Liter mleka stane 6 K, torej dobi kmet zanj letno $1825 \times 6 = 10.950$ kron.

Gnoja da krava — računajmo dobro — osem voz samcev po 100 K, skupaj 800 kron.

Dobra krava pa poje na dan 15 kg mrve, torej letno $365 \times 15 = 5475$ kg. Kilogram mrve računamo po 7 K. Torej pojé krava letno za $5475 \times 7 = 38.325$ kron mrve. Računati pa moramo še vsak dan vsaj po pol kg močnih krmil po 8 K, letno $182 \frac{1}{2}$ kilogramov, kar stane letno 1460 kron. —

Dalje je treba vsaj dva voza stelje po 500 kron, kar znese 1000 K. Če vzamemo, da more ena delka opravljati 10 krav, in ta delka dobi letno plačo 4200 kron ter hrano v vrednosti 7200 kron, kar znaša skupno 11.400 K za oskrbovanje 10 krav, znašajo stroški za delo pri eni kravi 1140 K letno.

Računati bi morali še amortizacijo za kravo ter riziko za slučaj bolezni ali nezgode. Pa pustimo to in naredimo končni račun:

Dohodki:	mleko	10.950 kron
	gnoj	800 kron
	skupaj	11.750 kron
Stroški:	mrva	38.325 kron
	močna krmila	1.460 kron
	stelja	1.000 kron
	delo	1.140 kron
	Skupaj	41.925 kron

Če primerjamo dohodke s stroški

dobimo izgubo 30.175 kron letno pri eni kravi.

To so presenetljive številke in marsikdo bo rekel: to ni mogoče; kje bo pa kmet denar jemal, da bo tako izgubo plačeval, če je izguba res taka.

Res je, da izgube kmet ne plača v denarju, pač pa jo plača s tem, da z družino zastoj dela in da mrvo svojim kravam skoro zastoj daje, dasi bi jo lahko prodal po 7 K. Toda kmet tega ne dela, temveč je ravnolako kot delavec zadovoljen če more s svojim delom preživeti

sebe in družino in če more poleg tega izbiti iz svojih pridelkov toliko denarja, da more sebe in svojo družino obleči, obuti, nabaviti si orodje, plačevati popravila in davke. Mnogo pa je že danes kmetov, posebno malih in tudi srednjih, ki pri grozni draginji ne izbijejo več toliko denarja iz svojega dela, da bi mogli plačevati tekoče stroške. Boljše stališče imajo danes edino le še veliki kmetje, ki pridelajo več, kot morejo doma porabiti. Takih velikih kmetov je pa pri nas bore malo in tisti, ki so, ne čutijo nič več s kmetom niti politično niti stanovsko, temveč se zajeda vanje liberalno-kapitalistični davki.

Radevolje pa priznavam — pravi dalje dotični praktični kmetški strokovnjak — da je po mestih mnogo, mnogo dražje, posebno iz delavskih in nižje uradniških stanov, ki tudi pri skromnem in varčnem življenju v zadnjih dneh meseca nimajo božjaka pri hiši. To kmet ve; zaveda se pa tudi, da moramo vsi stanovi živeti, ker so vsi drug drugemu potrebni in neodlo-mestljivi, ravno zato pa se ravno pri mleku kot najpotrebnejšem živilu ne postavlja na stališče kapitalista, ki pri svojem delu oz. brezdelju sijajno živi, zraven pa še z milijoni zalaga banke.

Krščanski kmet tudi ve, da usmiljenje do siromakov — in siromakov kmetov in gosposkih je danes na cente — v gospodarstvu ni prazna beseda, pač pa da donaja stotere obresti. Pa ne mislite, g. urednik — tako piše kmet — da je to pridiga; skušnija, dolga življenjska skušnja.

Vse to pa sem povedal in izračunal zato, da bo pravljici o kmetovem oderuštvu, vsaj kar se tiče nas malih in srednjih kmetov — in to smo v Sloveniji domačega vsi — enkrat za vselej konec.

Primite verižnike, vojne dobičkarje, bankirje! To so krvosesi, ki nam vsem pijejo kri, lenuharijo in veseljačijo ob sampanjcu in pri ženskah za naš in vaš denar, ne pa kmet, ki zvečer od utrujenosti komaj ve, kam pade, da se malo opoči, jutraj pa že pred zoro zopet na vseh koncih prevrača svojo grudo, da bi kaj izvelkel iz nje.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	19. sept.			24. sept.			26. sept.		
	K	v		K	v		K	v	
ameriški dolar	208	—		208	—		206	—	
avstrijska krona	—	15		—	12		—	12	
češkoslovaška krona	—	—		—	—		—	—	
angleški funt	—	—		—	—		—	—	
francoski frank	—	—		—	—		—	—	
italijanska lira	9	—		8	80		—	—	
bolgarski lev	—	—		—	—		—	—	
carski rubel	—	19		—	—		—	—	
grška dramma	—	—		—	—		—	—	
nemška marka	2	06		2	06		1	96	
rumunski lej	2	16		2	12		—	—	
švicarski frank	—	—		—	—		—	—	
poljska marka	—	—		—	—		—	—	
možarska krona	—	—		—	—		—	—	

ČBNE.

g Ljubljanski trg. Preskrba z govejim mesom je ugodno urejena tako, da si revnejši sloji nabavljajo dobro goveje meso po 20 do 24 kron kilogram, telečje meso po 22 do 24 kron kilogram. Slanine na trgu

silno primanjkuje, ker je izvozna cena prašičem tako visoka, da je za naš trg nedo-
sežna. Najvišja cena slanini 58 K tre-
bušna, 64 K riba in sal. Na trg prihajajo le
manjše količine slabega domačega speha.
Za mesto Ljubljano bo nabavil mestni ma-
gistrat v najkrajšem času zadostne koli-
čine zajamčeno čiste svinjske masti po
ugodni ceni in mast v manjših množinah
razprodajal.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na
radnjem sejmu so bile cene: Mladi prašiči
6 do 8 tednov stari komad 90 do 180 K,
8 do 10 tednov 150 do 250 K, 10 do 12 ted-
nov 220 do 380 K, 3 do 6 mesecev 400 do
700 K, 1 leto stari 900 do 1700 K, plemen-
ske svinje 1 kg žive teže od 20 do 22 kron,
polpitane za zakol od 27 do 30 K, koze
komad 210 do 300 kron. Prodalo se je ve-
liko.

g Žitni trg. Trgovina je nekoliko oži-
vela. Pšenico nudijo po 1075 do 1080 K,
koruzo po 870 do 875 K, oves po 785 do
795 K srbski in bosenski; slavonsko blago
je nekoliko dražje: Ječmen stane 950 do
960 K, pisani fižol 950 K, beli 1020 K, moka
št. 0 16 K 60 v do 16 K 80 v z vrečo. Cena
lanenemu semenu je sedaj 13 do 14 K za
kilogram.

g Cene v Bolgariji. Cene so navedene
v bolgarskih levih. Pšenica 350, rž 250,
ječmen 280, oves 200, koruza 280, fižol 550,
moka št. 0 855, mekinje 175 levov za 100
kilogramov. Kože: Volovske 20, telečje 24,
ovnovne 25, jagnjetove 30 levov za 1 kg.

IZVOZ IN UVOZ.

g Novo izvozno carino dobimo! V Bel-
gradu kujejo novo izvozno carino, ki stopi
kmalu v veljavo. V glavnem bi bila sle-
deča: Za 100 kg pšenice znaša izvozna ca-
rina 20 din., za 100 kg ova in ječmena
10 din., za 100 kg sena 5 din., za belgijsko
nad tri leta stare konje in kobile 250 din.
Število konj, ki se sme izvoziti, določa vla-
da. Izvoz zaklanih konj je prost. Za žive
ovce in koze 30 din. za glavo. Za očiščene
zaklane ovce, koze in ovne za 100 kg 50
din. Toda izvoz tega je tudi omejen. *Za go-
vedo 120 din. za 300 kg.* Za 100 kg svežega
mesa 60 din. Žive svinje do 50 kg teže so
carine proste, nad 50 kg teže 150 din. —
Goveje kože 400 din., telečje 200 din., ovčje
300 din., jagnjetine 200 din. Les je carine
prost; samo za bukove prage se plača 10
din. carine.

RAZNO.

**g Nadaljevanje članka: »Nova bremena
za našega kmeta«** je moralo danes radi
pomanjkanja prostora izostati.

g Agrarne odbore na Slovenskem je
ministrstvo za agrarno reformo razpustilo.

g Naše združništvo. V vsakem kraju,
kjer se nahaja prodajalna I. delavskega
konsumnega društva v Ljubljani, se mora
po pravilih vršiti vsakoletno skupščina
vseh članov, ki spadajo pod eno prodaj-
alno. V mesecu oktobru se bodo vršile
skupščine v sledečih krajih: V nedeljo
2. oktobra po prvi službi božji v Trbovljah
in v Smartnem pri Litiji, v nedeljo 9. okto-
bra po prvi sv. maši v Preski za prodaj-
alno Sretje-Medvođe, isti dan popoldne po
litaniyah pa v D. M. v Polju, v nedeljo
16. oktobra po deseti sv. maši v Domžalah,

isti dan po litaniyah v Mengšu, v nedeljo
23. oktobra v Ljutomeru, povsodi v dru-
štvenih domovih z običajnim dnevnim re-
dom. Vsi člani naj pridejo, da slišijo po-
ročilo ljubljanskega vodstva zadruga.

g Zdrušna gospodarska banka je
otvorila v Šibeniku in Sarajevu svoji po-
družnici.

g Letošnji mošt — portugizec ima slad-
korja 18—22%. Mariborski gostilničarji
ga točijo po 32—36 K.

**g Dalmatinski kmetje proti užitnini
na vino.** Dalmatinski kmetje so poslali v
Belgrad protest proti užitnini na vino, ki
znaša 35 din. za hektoliter in zahtevajo, da
se ista takoj odpravi.

g Naš državni proračun za leto 1922.
Izkazuje dohodkov 4815 milijonov 52 tisoč
326 din., izdatkov pa 6434 milijonov 690
tisoč 896 din., torej primanjkljaja 1619 mi-
lijonov 638 tisoč 570 din. V tem proračunu
je določenih za vojaštvo 1610 milijonov
106 tisoč 997 dinarjev, za kmetijstvo pa le
138 milijonov 917 tisoč 999 dinarjev.

Tedenske novice.

Politične.

p Sijajen shod SLS v St. Jerneju.
Preteklo nedeljo se je vršil pri nas javen
shod Kmetске zveze, ki je sijajno uspel.
Prišlo je okoli 1000 volivcev, med njimi
tudi nekaj nasprotnikov. Poslanec Sušnik
je poročal o boju Jugoslovanskega kluba
za ustavo in razkrinkal delo sedanje vlade,
ki jo je popolnoma zavozila s svojo zuna-
njo in notranjo politiko. Poročilo poslanca
Sušnika so vsi navzoči z velikanskim odo-
branjem vzeli na znanje in izrazili po-
polno zaupanje poslancu Sušniku in Jugo-
slovanskemu klubu.

p Protiče polagoma toda vztrajno obrača
radikalno barko v drugo smer, kar je de-
mokratom (liberalcem) silno neprijetno.
Zakaj sami ne morejo vladati Jugoslavije
in vladati je tako prijetno in veliko nese.
Protiče je vojvodinske radikalce tako na-
hrulil, da le-ti zahtevajo odstop ministra
Pribičevića v 14 dneh.

p Mažurske demonstracije. V Prek-
murje je došla razmejivna komisija. To
priliko je porabilo mažursko prebivalstvo,
v kolikor ga je še v Prekmurju, da je pri-
redilo demonstracije proti Jugoslaviji. Ma-
žari mislijo, da morejo na ta način Prek-
murje še odtrgati od Jugoslavije. Seveda
je to zdaj nemogoče, ker razmejivna ko-
misija nima druge pravice kot natančno do-
ločiti meje, ki so v glavnem že začrtane.
Prekmurški Mažari so se zlasti pritoževali
nad našo upravo. Ministrski svet je sklenil,
da odpošlje vojake v Prekmurje. Še bolje
pa bi bilo, da bi zboljšal upravo in pre-
prečil svobodomiselnost agitacijo ondotnih li-
beralnih učiteljev in uradnikov, kar na-
pravlja med Prekmurci zelo hudo kri.

Domače novice.

d Katoliški shodi. Voditelje po deželi
prosimo, naj ne imenujejo vsakega shoda
ali orlovskega tabora katoliški shod, ki naj

bo vedno le sijajna manifestacija z ogrom-
no množico ljudstva, z dobro naštudiranimi
govori o najbolj perečih vprašanjih, ki za-
devajo katoliško življenje (politika naj je
izključena), z zborovanjem raznih odevkov.
Zato naj se za prireditve katoliških shodov
pripravljalni odbor vedno obrne na osred-
nji pripravljalni odbor v Ljubljani. Vse
druge prireditve naj bi ob priliki katoliških
shodov odpadle (razen spreveda, kjer je
mogoč) in naj bo vse zborovanje posvečeno
res samo poglobitvi katoliškega mišljenja
in pouku o tistih javnih zadevah, ki glo-
boko segajo v versko mišljenje in življenje
našega ljudstva.

d Enakopravnost. »Kmetijski list«, ki
je postal iz avtonomista najbolj zagrizen
zagovornik centralizma, vedno pripovedu-
je, da katoliška vera ni v nevarnosti, in da
vse vere v Jugoslaviji uživajo iste pravice,
kakor je v ustavi določeno. Že parkrat smo
nayaiali dejstva, kako se pri nas pod libe-
ralno-samostojno vlado ta enakopravnost
izvaja, kako vlada z našim denarjem pla-
čuje ne samo pravoslavno agitacijo po
Češkem temveč celo razne sprejeme čeških
odpadnikov, ki pridejo v Belgrad, kako iz-
ganja katoliške duhovnike iz šol, zapira
katoliške šole in jih izpreminja v pravo-
slavne, kako plačuje pravoslavna seme-
nišča in agitira celo med katoličani za
vstop v ta semenišča, kakor širi in pod-
pira versko mržnjo do katoličanov itd. Se-
daj pa se je oglašil celo v »Slov. Narodu«,
ki ni bil duhovščini še nikdar prijazen, vse-
učiliški profesor dr. Kušej (ki pa ni našega
prepričanja, a skuša biti pravičen) in po-
drobno opisuje siromašno gmočno stanje
katoliške duhovščine v naši državi, v ka-
teri uživa 1. pr. umirovljeni kaplan 600 K
na leto za svoje 12 letne študije in za svoje
dušnopastirsko delovanje v prid ljudstva!
Postopanje vlade, ki poče urediti duhovni-
ških plač, označuje dr. Kušej za nevzdrž-
ljivo, za socialno krivično in nemoralno, pa
tudi za škodljivo državi sami, ki s takim
postopanjem neti ne samo nezadovoljnost
med duhovščino, ampak med ljudstvom
samim. Dr. Kušej pravi, da ne bi bilo nič
čudnega, če bi duhovščina spričo takega
krivičnega stanja res bila taka, kakor ji
nasprotniki očitajo, da je, toda odločno
naglašja dr. Kušej, da so duhovniki po svo-
ji veliki večini kljub temu odločni naroč-
njaki! Slep je, kdor to duhovščino, ki je
stoletja in stoletja branila naše narodne
meje in vrši vzvišeni poklic moralne po-
vzdige in tolažbe ljudstva, po krivici na-
pada, še bolj slepa pa je država, ki pusti
da celi stan lakote poginja. — Kaj bo na to
rekel »Kmetijski list?«, ki vedno blati
naše duhovnike? Kaj bodo rekli na to oni
samostojneži, ki so hodili zadnje čase z
vladno podporo po Srbiji in sramotili med
Srbi našo duhovščino?

**d Zadeva izvoljenega a nepotrjenega
ljublanskega župana** se vleče že cele me-
sece in smrdi toliko bolj, kolikor bolj se
meša. Mladoliberalno časopisje je začelo
očitati Pesku, ki je narodni socialist, neke
sodomske grdobije, ki jih je baje kot uč-
telj zakrivil pred 17 leti na svojih tovari-
ših. Vlada ga zato ni hotela potrditi. Pesek
odločno zanikuje ta dejstva in je zato tožil
nekega učitelja Klemenčiča, ki je te stvari

pripovedoval po gostilnah. Obravnava se je vršila te dni v Ptuj. Klemenčič je nastopil dokaz resnice, ki se mu je le deloma posrečil in je bil obsojen na 10 dni zapora oziroma 2000 K denarne kazni. — Oba — Pesek in Klemenčič — sta se pritožila. Umazano perilo se bo torej še naprej pralo. — Dve gnusobi sta tukaj, ki se človeku do dna gabita. 1. Liberalno časopisje obravnava vso zadevo tako kvantarsko umazano, da je ljubljanska mladina natančno poučena o grehah, ki jih pošena družba sploh ne imenuje in se še celo v katekizmu imnujejo mutasti grehi. Liberalni kvantači — ki vedno v teh svinjarjih žive — so pograbili to zadevo kot pes kokošjo kost — in jo z velikim veseljem obirajo in se satansko vesele pri tem, da se ljubljanska mladina potaplja v to blato. Zakaj to služi njihovim namenom. Naši ljudje pa iz tega zopet lahko spoznajo, kako velika dolžnost je odločen boj proti liberalnemu časopisju, ki brez sramu in namenoma širi tako podlo pohujšanje med mladino. 2. Ogabno je, kako ravno tisti najbolj ženejo krik nad Peskom, ki so sami ravno taki in se že sedaj v Ljubljani vlečejo stare in ne preveč stare zadeve na dan, ki so mnogo grše kot Peskove storije ki so jih zakrivali ljudje, ki so lizu onim, ki danes najbolj kriče nad Peskom. Kar se nas tiče, nam je vseeno, kako se svobodomiselnice medseboj polivajo z gnojnic, toda žal nam je, da se mora v tem smradu kvariti ljubljanska in izven ljubljanska mladina.

— Potne legitimacije odpravljene. Po roča se, da je notranji minister odredil, da se ukinejo potne legitimacije za notranji promet. Samo osebe, ki pridejo v Beograd, morajo imeti pri sebi kako uradno legitimacijo, ki jo morajo na zahtevo pokazati policijskim uradom.

d Slovenski kmetje v Srbiji. Pred tedni je priredila naša vlada izlet slovenskih kmetov v Srbijo. Izbrani so bili seveda skoro sami samostojneži med njimi tudi več ljudi, ki na kmeta toliko razumejo kot kozel na zvezdoslovje. Med njimi je bil tudi znani politični hujskač v ljudski šoli, nadiučitelj Lapajne iz Cerklj, ki je pripovedoval srbskim kmetom, kako je naš kmet zabit in nazdanjaški in kulturno zaostal. In pa da v cerkev hodi... Da, da, tako bi bilo, če bi naše ljudstvo vzgajal svobodomiseln učitelj ki postaja po svoji neznačajnosti, kruhoborstvu in lenobi naravnost sramota za naše ljudstvo.

d Samostojni prekupci na delu za tisočake. Piše se nam: Gotovi samostojni špekulantje so izrabili priliko prostega izvoza živine do skrajne meje. Tudi prekupci iz cirkiškega okraja, da ne pozabimo v prvi vrsti samostojnih verižnikov od Vel. Lašč, so na vztrajnem delu za tisočaki. Tako sem bil priča, da so pri volih, ki so ih pokupili v obrški in temeniški Dolenjski od 14 do 20 kron za kilogram, prodajali iste v obližju laške meje čez dva dni od 26 do 30 kron kilogram. Blago so pokupili obmejni prekupci, ali laški mesarji sami. V Vel. Laščah, ki stoje nekako v sredini tega verižniškega lova in poti iz vzhodne Dolenjske v mejno obližje Rakkeka, e nactala pri znanem samostojnem

kolovodju Ivančiču velika »živinska borza«. Tu se blago pretehtuje, precenjuje in odpravlja naprej. Najbolj agilni je gotovo samostojni prekupec Primožič iz Retij, kateri kupčuje zelo na debelo in bodo njegove živine kmalu polni vsi hlevi njegovih samostojnih kompanjonov. Kaj poreče k temu dolenski živinorejec, ki je pri svojem poštemem delu udarjen dvakrat: prvič ko mu za slepo ceno izvajajo prekupci njegovo živino, in drugič, ko bi moral isto ob boljši letini sena zopet drago plačevati. Kaj porečejo samostojni kmetje, ki se še vedno navdušujejo za Pucljevo dobro mesarsko politiko? Ali ne bi bila na tem mestu potrebna zadržaja, ki bi skoraj po istih cenah, ki jih plačujejo laški mesarji, kupovala živino od živinorejcev in sama prodajala na Laško?

d Ta je naš. Nakupovalna komisija plemenske živine za Srbijo in Macedonijo se je oglasila tudi v Mokronogu. Kot mesarski izvedenec je posloval g. Majcen, narodni poslanec. Višino cene je odločevala pripadnost k samostojni stranki. »Ta je naš,« je odločil g. Majcen in izplačala se je poštena cena, drugače najlepša telica ni vredna počenega groša.

d Enakopravnost po Pribičevićevem receptu. V Splitu je v državnem deškem domu šola, ki jo obiskuje 80 učencev, od katerih sta 2 pravoslavna. Minister prosvete je izdal naredbo, s katero se za to dvojico nastavlja posebni pravoslavni veroučitelj. V Vojvodini pa se iz šol, kjer so sami katoliški učenci, odganjajo duhovniki in se na njih mesto postavljajo za poučevanje verouka pravoslavni učitelji.

d Prepri zaradi državnih himen. Pevci zapoje: Bože pravde. Poslušalci se odkrijejo in vstanejo. Ko je pesem končana, se pripravljajo pevci na izvajanje daljnjega programa. Poslušalci pa stoje in čakajo, kdaj pride na vrsto Lepa naša domovina in Naprej zastava Slave. Ker se pevci ne zga-nejo, se slišijo protesti, kar neugodno vpliva na celo prireditelje. Konec takim neprijetnostim je naredil prosvetni odbor, ki je zapovedal, da se morajo vselej, kadar se poje državna himna, peti vse tri.

d Iz Rusije. V nekem ameriškem dnevniku piše bivši komunist o razmerah v sovjetski Rusiji. Njegovi članki so vsak dan par predalov dolgi. Bil je pet let v današnji Rusiji. Kljub temu pa o tamošnjih razmerah ne ve veliko povedati. Samo pet dni je bil namreč na prostem, drugače je bil paštiri leta in tristošestdeset dni v ječi.

d Kmetje se upirajo. Zadnje dni je prišlo v krajih okoli Neretve in v dalmatinskem Zagorju do resnih prepri med lastniki posestev in kmeti. Pri tem je prišlo tudi do pretefov in je moralo posredovati orožništvo, ki je samo v neretvanskem okraju aretiralo 14 oseb. Vzrok tem nemirov so liberalni agrarni poverjeniki, ki postopajo popolnoma pristransko.

d Brezalkoholna gostilna se otvori s 1. oktobrom v Kamniku pri Kristofu. Alkoholne pijače se ne bodo točile, pač p. bodo vedno na razpolago brezalkoholne. Obenem se dobiva v gostilni gorka hrana zjutraj, opolne in zvečer.

d Izobraževalno društvo v Črnem vrhu nad Polhovim gradcem priredi v nedeljo 2. oktobra gledališko predstavo s sledečim sporedom: 1. Prolog ob otvoritvi dom. gledališkega odra (deklamacija). 2. Govor. 3. »Pravica se je izkazala, spi-

sal J. Ev. Krek; burka v dveh dejanjih. 4. »Casica kavec, veseloigra v enem dejanju. 5. Amerikanska dražba. — Prijatelji dobre zabave in zbiravega veselja so vlijudno vabljeni.

d V Soteski pri Toplicah na Dolenjskem bo slovesna ustanovitev orlovskega odseka na rožnvenko nedeljo, t. j. 2. oktobra. Spored: Sprejem Orlov žužemberškega okrožja ob pol 1. pop. pri grajskem mlinu, nato sprejem Orlov novomeškega okrožja na Gor. Polju ob četrti na dve. Od tu skupno korakanje v župno cerkev v Soteski, kjer bodo ob 2. pete litanije. Nato zborovanje, javna telovadba in prosta zabava. Dragi bratje, sestre in vsi prijatelji orlovstva, pridite, da pokažete s Soteskim Orlom vred hrabrost in zmagonos kršćanstva.

d Umrli je v Spodnji Šiški načelnik ondotnega Orla g. Ivan Plevelj, visokošolec. Pri gašenju požara v Klečah se je tako prehladil, da je podlegel boleznii, ki si jo je pri svojem človekoljubnem delu nakopal. Bog mu bodi plačnik!

d Umrli je 13. sept. Marija Lamovšek iz Srednjeke. Bila je zgleдна gospodinja domači hiši in tudi poslila so jo ljubili in spoštovali, ker je bila z njimi vedno krotka in ljubezniva. Bila je zgleđ kršćanskim materam. Nad leto dni trajajočo bolezen je prenašala vdano v voljo Najvišjega. O njej so v polni meri veljale besede: dajte nam dobrih mater in prenovili bomo svet! — Blag ji spomin!

d Na smrt je bil obsojen v Mariboru Karl Živko, ki je svoj čas umoril svojo ženo in otroka.

d Požar. 22. t. m. je začelo goreti gospodarsko poslopje Val. Jagra v St. Vidu nad Ljubljano. Ogenj se je razširil na poleg stoječo hišo ter upepelil obe poslopji ter veliko drv, sena in slame.

d Obstrelil je tat Franc Miklavčič Janca Ovsenka z Brezji pri Kovorju. Miklavčič je prišel po vrečo hrušč, ki jih je ukradel ter spravil v gozd. V bližini je lažal Ovsenek, ki je tatu zasledoval. Tat je ustrelil in kropla je šla Ovsenku skozi černo stran prti. Upanje je, da ozdravi.

d Za plečaste. »Upanje za plečaste glave, pravi neki oglas. — Plečaste glave ne potrebujejo upanja, pač pa las.

Iz naših društev.

Resna beseda! Slovenska kršćansko-socialna zveza je začela že pred več kot tremi meseci z zbiranjem gradiva za izčrpno statistiko vsega prosvotnega gibanja v Sloveniji. V ta namen je razposlala vsem onim društvom katerih sedež je centrali znan, »društvene izkazec z najnim pozivom, da jih društva tekom 14 dni izpolnijo in vrnejo. Do danes je dobila centrala vsega skupaj komaj okoli 120 izpolnjenih izkazov nazaj. O vseh drugih — moralo bi jih biti okoli 400 — ni nišesar slišati. Mesto izkazov pa dobiva centrala neprestano najrazličnejše prošnje od strani društev. Centrala je menda po pojmovanju nekaterih društev za to, da deli, dati ji pa ni treba nišesar. Cemu statistika? Cemu tako velike »plahtec? Tako se nekateri vedno izprašujejo. — Bodite uverjeni, da se centrala s takimi »plahtami ne bi ukvarjala, ako ne bi bilo potrebno.

Nimamo na razpolago eksekutorjev in drugih izsiljevalnih sredstev. Apeliramo le na organizatorno zavest in disciplino vseh društev in podeželskih prosvetnih delavcev. Storitve glede društvenih izkazov takoj svojo dolžnost! Društva, ki društvenih izkazov niso prejela, prosimo, da to nemudoma sporoče z naslovom onega, ki naj se mu društveni izkaz dopiše, Osrednji pisarni SKZ v Ljubljani, Ljudski dom. Naj bi bilo s tem pozivom konec opominov po časopisju, ker taki opomini za našo organizacijo gotovo ne mečejo najboljših luči!

Predlagajte! Uspehi po Slov. kršć. socialni zvezi prirejenih tečajev so tako očitvidni, da bo ista priredila sčasoma take tečaje po vseh dekanih. Dekanijski uradi, dekanijske konference in

late zvijače. Še pes ne more z tujim v miru živeti.

Preden sem mogel odgovoriti, sem dobil dokaz za njegovo zadnjo trditev. Veliki rumeni pes Faraon, ki nas je našel v puščavi, je slišal najin glas in vstal iz nekega kota, kjer je bil skrit in se nama z repom mahajoč bližal. Ko je šel mimo Sadržaha, se je ustavil, najezil na hrbtu dlako in renčal, na kar mu je oni vrgl kamen in ga zadel v nogo. Naslednji hip je bil Faraon, žival z velikansko močjo, stal vrh njega, da bi mu — mislim — v resnici pretrgal grlo.

Seveda sva ga spravila proč, preden se je kaka škoda primerila, toda Sadržahov obraz, zabrušen z mrtvaško sivkastimi brazgotinami, je bila stvar, ki si jo je bilo treba zapomniti. Bil je sestavljen iz srda in strahu in podoben satanovemu.

Vrnimo se. Po teh opravih sem šel spat; rad bi bil vedel, ali je to moj zadnji počitek na zemlji in ali mi bo usojeno ali ne zopet videti obličje svojega sina, zaradi katerega sem toliko prestal, če seveda še živi, tamle, samo nekaj milj proč — ali Bog ve kje.

Proti večeru me je zbudil strašen hrup, v katerem sem razločil kričeči Higggsov glas, ki je uspal psovke, da jih nočem ponavljati, lajež Faraonov, zadušeno stokanje in kletev nekega Abata. Stekel sem izpod malega šotora in pogledal čuden prizor; profesor je imel Sadržahovo glavo pod svojo levo roko v kleščah kakor smo pravili v šoli, z desno je pa punciral ubogi Sadržahov nos in njegovo zunanost sploh z vso svojo močjo, ki je, da pridodam, upoštevanja vredna. Zraven je stal narednik Kvik in držal Faraona za ovratnik, ki mu ga je naredil iz kože kamele, ki je poginila; na njegovem lesenem obrazu se je kazal izraz srditega veselja, dočim je stalo naokoli nekaj abatskih pojanjačev, ki so se zverali po svoji vzhodni navadi in izpuščali jezne glasove. Orme je bil odsoten; ta čas je namreč spal.

»Kaj delate, Higgs?« sem zakričal.

»Ali — ne — vidite?« je zaropotal in vsako besedo spremil s udarcem po nesrečnem naprej štrlečem nosu. »Teža ptiča beštijevo glavo žigosam. Ej! ti grizeš, ali bi rad? Na, imej še to in — to in — to. Moj Bog, kako trde zobe ima! Dobro mislim, da ima dovolj.« In nenadoma je izpustil Abata, ki je bil ves s krvjo oblit, da ga je bilo neprijetno gledati; padel je na tla in tam sopihajoč obležal. Ko so njegovi tovariši videli žalostno stanje svojega poglavarja, so se grozeče približali profesorju; eden njih je celo potegnil nož.

»Deni to reč proč, sinko,« je dejal narednik, »ali pri Bogu, da spustim psa nadte. Ali imate, gospod doktor, revolver pri rokah?«

»Če mož ni razumel Kvikovih besed, mu je bil njih pomen očitno jasen, zakaj vteknil je nož v nožnico in se umaknil nazaj k ostalim. Tudi Sadržah se je pobral s tal in šel za njim. Toda nekaj jrdov proč se je obrnil, zapičil svoje oči v Higgsa in dejal:

»Vedi, prokleti nejevernik, da tega ne pozabim in da povrnem.«

Ta hip je tudi Orme zdehajoč prišel na pozorišče.

»Kaj, za vraga, imate?« je vprašal.

»Dal sem mu pet bušk za en polič zmrzlih kep imberja,« je Higgs nedosledno odvrnil. Nato je izpil ročko mlačne, mlekužaste vode, ki mu jo je ponudil Kvik, mu jo vrnil in dejal:

»Hvala, narednik; to je boljše kot ne vem kaj, mrzla pijača je pa vedno nevarna, če si vroč; kaj imamo? O, ne prida. Sadržah je poizkušal Faraona zastrupiti; to je vse. Jaz sem ga pa izpod obrvi opazoval, ko je šel k posodi s strihninom¹, povaljal v njem košček mesa, ki ga je prej omočil, in ga vrgl ubogi živali. Jaz sem ga tisti hip zagrabil in vrgl preko te stene, kjer ga najdete, če hočete pogledati. Prašal sem Sadržaha, zakaj je tako reč naredil. Odgovoril je: »Zato, da bo pes mir dal, ko bomo šli skozi Tunge«, in dodejal je, da je to vsekako divja žival, ki jo je naj-

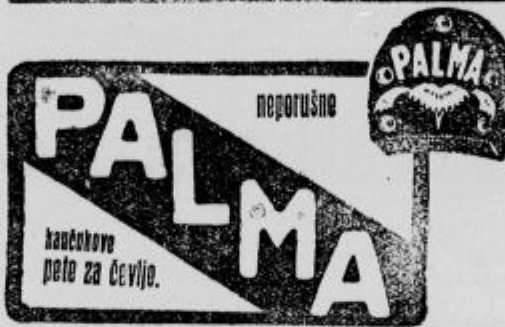
bolje s poti spraviti, saj ga je poizkušala zjutraj ugrizniti. Tedaj me je pa ravnodušnost zapustila, vun pa je udarila surovina, in dasi sem že pred dvajsetimi opustil borenje s pestmi, sem ga takoj obdelal, zakaj kakor ste lahko videli, noben orientalec se ne zna s pestmi boriti. To je vse. Dajte mi še eno čašo vode, narednik.«

»Upam, da je tako,« je odvrnil Orme in skomizgnil z rameni. »Da po pravici povem, prijatelj, bolj pametno bi bilo stvar odložiti in Sadržahu oči počrniti, ko bi bili v Muru. Pa zdaj ne pomaga o tem govoriti, in jaz bi bil vsekako sam isto storil, če bi ga bil videl, kako mi poizkuša Faraona zastrupiti,« in tapljal je velikega psa po glavi, ki smo ga vsi na vso moč radi imeli, dasi se je sam brigal samo za Ormeja, nas druge pa samo mirno trpel.

»Doktor«, je pridodejal, »morebiti bi poizkusili našemu vodniku zakrpati nos in pomiriti njegova čustva. Vi ga bolje poznate kot mi. Dajte mu puško. Ne, ne storite tega, sicer bi utegnil koga v hrbet ustreliti — to bi se slučajno nalašč primerilo. Obljubite mu puško, ko dospemo v Mur; vem, da je nujno potrebuje, zakaj zasačil sem ga, ko je poizkušal ukrasti iz zaboja karabinko. Obljubite mu karkoli, samo da morete stvar poravnati.«

(Dalje.)

d Umrla je 23 t. m. v Breznici nad Škofjo Loko v 51. letu starosti Marijana Kalan, po dom. Ovrnarčka. Bila je priobjljena in vzorna gospodinja. Bolehala je nad dve leti. Blagi pokojnici naj sveti večna luč!

Obvestilo.

P. n. občinstvo obveščamo, da g. Ivan Fajfer iz Drulovke 12, pošta Strazhišče pri Kranju, ni naš potovalni uradnik ter nima pravice sklepati nikakih zavarovalnih pogodb in ne pobirati zadatij. — Od naših potovalnih uradnikov zahtevajte povsod pooblastila.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

Ženitni oglas.

Vdovec srednjih let, z eno hčerko, imajoč posestvo, katero namerava prodati, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično od 25 do 30 let starosti, ki ima posestvo. Tudi vdova brez otrok ni izključena. Prednost imajo take, katere posedujejo vodno žago in mlin ali brez mlina. Le resne ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo lista pod »Srečna prihodnost 3450«. Tajnost zajamčena.

Vajenca, starega manj kot 14 let, sprejemem, takoj s hrano in stanovanjem pri meni. — Fran Wisjan, lakirar in sedlar, Kolodvorska ulica 25, Ljubljana. 3509

Kuharica, pridna, išče službe v župnišče k enemu gospodu. Nastop takoj. — Naslov pove upravništvo »Domoljubac pod Pridna 3439.

Prašiče stare 6, 12 tednov in starejše ter **koze in ovce** odda oskrbnitvo graščine FUŽINE, pošta Dev. Marija Polje. 3430

Hišo z vrtom prida Simon Kovač na Ježištev. 8 pri Crnučah, p. Ležica pri Ljubljani. Več se izve istotam. 2529

Dobre knjige.

Poesije. Zložil Simon Gregorčič. Životopis napisal Ivan Dornik. I. zvezek. Cena vezani knjigi 24 K. — Ta knjiga našega najbolj popularnega pesnika je tiskana na fin papir v zelo priročni žepni obliki in lični vezavi.

Fran Levstik Poesije. I.—III. zvezek po 12 K, vezan po 24 K. Prijetna žepna oblika in lična vezava je prednost te izdaje Levstikovih poesij. —

Josip Jurčič, Sosedov sin. Povest. Uredil dr. Ivan Grafenauer. Cena 10 K.

Josip Jurčič, Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. IV. zvezek: Svet in sad. — Hči mestnega sodnika — Kozlovska sodba v Višnji gori — Dva brata. 20 K, vezan 30 K. — V. zvezek: Sosedov sin — Sin kmetskega cesarja — Mej dvema stoloma. 20 K, vezan 30 K. — VI. zvezek: Doktor Zober. Roman — Tugomer. Tragedija v petih dejanjih. 20 K, vezan 30 K.

Kubična računica v novi meri s pridejano naštevanko do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnika in lesnega trgovca. Sestavil Janko Dolžan. Cena vezani knjigi 24 K. — Kdor računa po stari meri, mu bo istotako služila ta knjiga, ker ima nazorno označeno razmerje med novo in staro mero. Knjigo uporabljaj za merjenje okroglega, rezanega in tesanega lesa. Dodana ji je naštevanka od 11 do 100 in razpredelnica tež raznih lesnih vrst.

Navedene knjige se dobijo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljše in najceneje.

Kupim vsako množino pristnega, čistega

brinjevega olja

po najvišjih dnevnih cenah. — M. KLAMMER, destilacija eter. olja v Dolenji vasi pri Rakeku, pošta Cerkljeva, Notranjsko. 3442

Služba organista in cerkvenika

se razpisuje pri župni cerkvi v Crnomlju. Letna plača po dogovoru, prosta bera, štolnina, užitek ene velike njive, prosto stanovanje. — Oženjeni rokodelci imajo prednost. Župni urad Crnomelj.

»TRIGLAV«

trgovska komisijska d. d. v Sarajevu, prevzame v samoprodajo za Bosno-Hercegovino, Dalmacijo, Crno goro sledeče izdelke: suho robo, glavnike, krtače, zobotrebe, cekarje, slamnate predprašnike, ter sploh vse kranjske izdelke; dalje rabi večjo množino kislega selja, čebule itd. Cenjene ponudbe na zgoreni naslov. 3460

Trgovina pri škofu v Litiji

priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst blaga, kakor štofa za moške in ženske, barhenta vsake vrste, kotenine rujave, bele in pisane, oksforde, blačevine, klate črne in barvane, evilh, prešitih kovtrov in drugega različnega blaga po najnižji ceni. — Postrežba solidna in točna.

Sprejme se takoj zdrav, priden ter poštenih staršev **UČENEC** v trgovino z mešanim blagom. Imeti mora izpričevalo najmanj iz petrazredne ljudske šole z odliko. — Istotam se tudi sprejme nad 30 let stara **ženska**, ki bi bila poštna, snažna, znana, skrbna, pridna ter znala dobro kuhati, tako da bi lahko prevzela celo hišno gospodinjstvo k trem večjim fantkom v oskrbo. Plačilni pogoji po dogovoru. Natančneje se izve pri tvrdki JOŠ. KRANJC, Loka pri Zidanem mostu. 2529

¹ Imber ali ingver je dišava, ki jo rabijo naše gospodinjje pri kuhji.

² Strihnin je hud strup.

VAJENCA iz poštene družine, ki ima ve-selje za čevljarstvo obrt, in ki mora imeti za 1 leto in pol vso oskrbo, razen stavanja, pri starih, sprejemem takoj. Prednost imajo taki, ki so se že utili nad pol leta. J. Jamar, Rečica 48, Bled II. 84508

Trto PREDIVO,

vsako množino, kupuje po najvišji dnevni ceni. Ponudbe na trdiko **IVAN N. ADAMIČ**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 84502

V večji trgovini z mešanim blagom se sprejme

učenka

z dežele, močne postave s primerno foisko iz-obrazbo. Ponudbe na: **Josip Rudman, Krškavas, Brežice**

Blode, irame in gozdne parcele

kupuje **Lexna družba Mirna, Ljubljana,** Kralja Petra trg št. 8, pred sodnico.

Sprejemem takoj **UČENCA** za pekovsko pod dobrimi pogoji obrt. — **Jožef Bajželj, pek, Zelezniki.** 8319

Pri podružni cerkvi sv. Marjete v Zlebih, knjižna Preska, se **CERKOVNIKA.** 8855 razpiše služba

FIŽOL ribničan, mandalon in prepe-ličar (koks)

SUHE GOBE

kupuje in plača najvišje dnevne ceno **KMET & KOMP., Ljubljana,** Gosposvetska cesta št. 8.

!! **PROSIM ZA PONUDBE** !!

Pozor! **NIZKE CENE!** Pozor!

Pletene popotne košare, razno šimo, fino morsko travo (afrik), Vam nudi po nizkih cenah

Anton Merhar, plet. mojst., Ljubljana, Sv. Petra cesta 22

V trajno delo se sprejme **PLETARSKI POMOCNIK** za stolikano delo.

Proda se več sob eno-stav. moderne **hrastove oprave**

obstoječe iz: 2 visokih omar, 2 postelj, 2 nočnih omaric z umetnim marmorom, 1 univalnika z umetnim marmorom, 1 mize, 3 stolov, eventualno posamezni deli po znižani ceni.

Strojno mizarstvo **M. Gogala, Bled.** 2078

Pozor mlinarji! **volnena**

mlinska sita 24 in 32 cm široka, po znatno znižani ceni, kakor tudi prvovrstna **svilena sita** svetovnoznane švicarske znamke Albert Wydler

priloga trgovina Avgust Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35, nasproti Stare Tišlerjeve gostilne.

Zahtevajte cenike! 8089

Modna in manufakturna trgovina

„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priloga veliko izbiro blaga za jesen in zimo, n. pr.: sukna za moške in ženske obleke, za površne sukne, šamet, hlače, belo in pisano kotenino, svilnih za postelje, odeje v različnih barvah domačega izdelka, volnene plete, najnovejše svilene in volnene robe, moške srajce, bluze, predpasnike, svilene kravate in razno drugo blago, vse predvojne kvalitete ter jako nizke cene.

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1/2 kg za 50 kron. Glasom ukaza deželne vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekarnarji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek zajutrek za odrasle, daje bolnikom kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov po 1/2 kg 100 kron.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perila. — 1 lonček za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Manufakturno blago

se kupi najceneje pri **Angeloslav Hrastnik,** Karlovska cesta 8. Jerancič.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino in prašiče po najvišji ceni.

Tovarna JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** št. 39.

Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

ZVONOVE
cerkvene iz bron dobavlja „DELTA“ D. D. ZAGREB
Martičeva ul. 15 (podaljšana Jurisičeva).

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje
za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča **Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št 7.**

Cosulich-Line
(prej Austro-Amerikana)
Trst - Amerika
prevažna potnike v New-York redno 3 krat v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojasnila in prodaja vozni listov.
Simon Kmetec
glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

IV. JAX IN SIN
Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA
Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena l. 1867. — Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt.
Vezenje ponužje brezplačno.
Pisalni stroji „ADLER“.
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovar: Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Izšla je **Družinska Pratika** za leto 1922
z bogato, jako zanimivo vsebino in mnogimi lepimi slikami.
Cena izpoda 5 kron, po pošti 50 vin. več.
Zahtevajte jo po vseh trgovinah in zadrugah. — Na debelo se naroča pri založništvu **Družinske Pratique** v Ljubljani.
Razprodajalci znaten zopust.

Poroč. prstan
Double verižice
Stenske ure
Bucilke
Zemne ure
Uhaul

Najstarejša trgovina ur, zlatnice in
arabino **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Miši - podgane stenicice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 25 K, posebno
močna tinktura za stenicice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Posilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Novovpeljana
— trgovina —

K. Pečenko
Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor. ul.)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne, postrežba solidna.

Kupujemo suhe gobe

prporočamo pa vse vrste semen za
poletje in jesen! — Sever & Komp,
Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12.

Prvovrstna ES-KA KOLESA

Najfinejša predvoj-
no kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana
Gospodarska cesta 14.

NAZNANILO. P. n. občinstvu si dovoljujem vlijudno naznaniti, da sem otvoril v
Ljubljani v Novem Vodmatu 189

delavnico bakrenih in kovinastih izdelkov.

Prevzamem vsa v to stroko spadajoča dela in popravila, posebno se priporočam za
pocinkanje kotlov, kotlov za žganjekuho, za pranje, stedišniških kotlov in kopalnih peti.

Za ceni naročila se vlijudno priporočam ter zagotavljam točno, solidno in strokovno
izvršeno delo po zmernih cenah. Z odl. spoštovanjem

Maks Weiss, bakrokotlar.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebne preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posetno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zru-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšen denar.
Konečno se obrčamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki poslati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. O. v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnice:

SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT,
SARAJEVO, ŠIBENIK.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lomar-
dira vrednosne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klientom vsak znesek
brez odpovedi v gotovini.